

scenei și personajele jucate pe ea, cu o dragoste despre care, din discreție, n-o numesc altfel decât „profesia noastră”.

Ce să le urăm noi acum, dacă nu viață lungă și multă sănătate, să mai joace încă, precum maestrul măștrilor, Radu Beligan, încă mulți ani, spre bucuria noastră, a tuturor.

Teatrul de Stat Oradea – Între noi, actorii. Autoironie în trei momente și câteva șarje amicale pe texte de A.P.Cehov (*Despre efectul dăunător al tutunului*, traducerea: E.Pop, *Cântec de lebedă*, traducerea: M.Sorbul și N.Al. Toscani) și Nikolai Koliada (*Cântecul lebedei*, traducerea: Elvira Râmbu). Regia și scenografia: Eugen Țugulea. Coloana sonoră: Sorin Domide și Eugen Țugulea. Cu: Eugen Țugulea și Ion Abrudan. Data premierei: 12 martie 2008.

Mircea MORARIU

Azheasma contrafăcută fermentează

Îndată după ce într-o cronică publicată în revista *Familia* îmi vărsam năduful pe anaristicitatea patentată a unui pretins spectacol în care trupa „Iosif Vulcan” a Teatrului de Stat din Oradea se punea într-o ipostază deloc onorantă mutilând fără milă *Chirița* lui Alecsandri, dirijată fiind în respectiva operațiune de diletantismul regiei lui Ion Sapdaru, o persoană cu „munci de răspundere” în ierarhia colectivului cu pricina nu a pierdut ocazia să mă mustre amical. Ideea era că „puteai și tu să te abții”, carevasăzică să nu scriu. Persoana cu pricina admitea că spectacolul nu era tocmai reușit, ba chiar deloc, dar, uite, sălile sunt pline, publicul se bucură, viața impresarilor e fără griji, încasările sunt substanțiale. Iar unii dintre cei ce contribuiau la sporirea respectivelor încasări erau și ei de acord că montarea e incoerentă și stupidă, că au râs gros auzind pe scenă aluzii nenumărate aluzii sexuale și vorbe fără perdea, dar că „e nevoie, mă-nțelegi”, și de așa ceva. Iar dacă nevoia există cu adevărat, binecuvântarea ori dojana criticului chiar nu mai prea contează.

Mustrea „persoanei cu răspundere” nu m-a intimidat deloc, justificările m-au lăsat rece, dar mărturisesc că am avut oarecare ezitări dacă mai trebuie sau nu să pierd timp și să consum spațiu tipografic spre a consemna spectacolul cu piesa **Comedie pe întuneric** de Peter Shaffer montat cu aceeași trupă de regizorul Cristian Ioan, invitat pentru această faptă, ce nu prea are nimic în comun cu teatrul, tocmai de la Târgu Mureș. Piesa lui Peter Shaffer nu e deloc nouă, și-a trăit vremurile ei de glorie prin anii '60 când a apărut în repertoriile românești grație unei traduceri semnate de Dorin Dron. Dar *Comedie pe întuneric*, piesă „bine făcută”, poartă semnătura unui dramaturg care contează, care a scris și lucruri serioase precum *Amadeus* și *Vânătoarea regală a soarelui*. Și, la urma urmei, în pofida progreselor tehnicii, pene de electricitate se mai produc și azi, motiv suficient pentru Petre Bokor să porceadă la o nouă traducere numită „tradaptare” care seamănă izbitor cu cea a lui Dorin Dron (*honni soit qui mal y pense!*) și pentru Teatrul de Stat din Oradea, deloc sensibil la noutățile de pe piața de literatură dramatică, să o aducă pe afiș. Cu convingerea fermă că succesul de casă e garantat și că el contează, nu ce scrie un cronicar căruia îi e oricum în fire să fie mereu îmbufnat și veșnic cărcotaș.

Numai că, surpriză! În seara premierei, deși pe afiș figurau numele a câtorva actori verificați în comedie, cu priză la public, cum se zice, sala era pe trei sferturi goală. Noroc cu candidații la posturile de primar și de consilieri locali ai unui anume partid politic cărora le-a trecut prin cap să fructifice evenimentul cu pricina, să fie

văzuți de lume, drept pentru care au ocupat un întreg rând. Lăsându-și însă deschise telefoanele mobile, fie și pe *silent*, spre a putea răspunde prompt chemărilor și acelor electori care nu puteau fi în sală. Chestie de regie tot la fel de inventivă (citește: precară) precum cea de pe scenă care, din câte am dedus de-a lungul unei ore și jumătate cât a durat reprezentația, s-a limitat la a le indica celor opt actori aflați pe scenă să cadă cât mai vârtos și mai felurit pe partea posterioară, că doar așa se întâmplă când ești pe întuneric.

Am toată compasiunea pentru vânătăile cu care s-au ales actorii ce au evoluat în decorul tare neinspirat al unei scenografe altminteri talentată (Vioara Bara) și în costume care mai de care mai urâte, a căror paternitate pare a nu fi revendicată de nimeni. În numele respectivei compasiunii, îmi îngădui să le spun atât debutantului (nu știu dacă și în profesie, pe scena orădeană în mod sigur) Răzvan Vicoveanu (căruia numai că nu și-a dat tot sufletul și numai că nu a transpirat abundent nu pot să îi reproșez), cât și mai experimentaților săi colegi Angela Tanko, Petre Panait, Corina Cernea, Daniel Vulcu, Alexandru Rusu, Ioana Dragoș Gajdo și George Voinesse, unii cu înclinații reale spre comedie, alții mai puțin, că regizorul Cristian Ioan le-a cerut să evolueze într-un stil de teatru demult depășit, demult expirat, demult falimentar. Că arta actorului nu are nimic în comun cu clovneria amatoricească. Că le pot oricând pune la dispoziție nițică gheață spre a-și mai obloji vânătăile, dar cu niciun preț nu voi admite că ridicatul poalelor în cap are vreun rost artistic. Și că precum uiciorul care nu merge de multe ori la apă, la fel și ridicatul cu pricina are un număr limitat de întrebuintări. Sala pe trei sferturi goală din seara premierei e un semn că și publicul, mult mai îngăduitor decât un cronicar cărcotaș, s-a cam săturat să bea același fel de agheasmă. Dacă nu cumva poțiunea cu pricina e fermentată tocmai fiindcă e contrafăcută, și, precum genul de teatru pe care l-a botezat odinioară, se impune a fi aruncată. Spre folosul actorilor și pentru sănătatea spirituală a spectatorilor.

Teatrul de Stat din Oradea, Trupa „Iosif Vulcan” – Comedie pe întuneric de **Peter Shaffer**. Traducerea: **Petre Bokor**. Regia artistică: **Cristian Ioan**. Decorurile: **Vioara Bara**. Cu: **Răzvan Vicoveanu, Angela Tanko, Petre Panait, Corina Cernea, Daniel Vulcu, Alexandru Rusu, Ioana Dragoș Gajdo, George Voinesse**; Data premierei: **5 mai 2008**.

Ion JURCA ROVINA

Don Quijote, fără Rosinanta

Într-un spațiu gen studio, Don Quijote este constrâns să-și desfășoare aventura. I se face un hatâr, totuși: nu trebuie să o călărească pe Rosinanta, existând riscul probabil ca viteazul Cavalier al Tristei Figuri să dea năvală din locul lui înțesat cu maldăre de cărți peste publicul așezat pe gradene. Sau tocmai absența costelivei e menită să-i îngreuneze escapada într-un cerc al închipuirii, cu întâmplări săvârșite pe același loc al „bibliotecii”. În această variantă, legendarul erou, altfel, cu o cuprindere epeică a geograficului, e tratat ca un caz clinic. Păstrează privilegiul de a-l avea alături pe Sancho Panza, fără măgar, bineînțeles. Iar de ocrotirea lui se ocupă preotul, bărbierul, nepoata, bucătăreasa, adică tocmai cei care i se află în preajmă și îi poartă de grijă în roman. Dar în textul dramatizării, ei îi urmăresc rătăcirea și, perspicace, îi joacă, deghizați, personajele întâmplărilor apărute în mentalul lui halucinatoriu. Bravul hidalgo, îmbolnăvit de fantasmale